

Conny Stuart

Korte biografie:

Ik ben geboren in 1967, in Lichtenvoorde, als derde van vier kinderen.

Na mijn middelbare school, het Marianum te Groenlo, een maristenschool, ben ik gaan studeren in Nijmegen. Na anderhalf jaar diëtetiek ben ik overgestapt naar pedagogiek aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, nu Radboud Universiteit. In mijn studententijd ontmoette ik André, en leerde ik ook de maristenfamilie kennen.

In 1993 ben ik afgestudeerd, dit is ook het jaar dat ik me – samen met André, Marion en Hanneke – als leek verbonden heb aan de maristen met de oprichting van de maristengroep.

Na mijn afstuderen heb ik met de Fraters Maristen meegewerkt aan de oprichting van Stichting Moria, voor de begeleiding van (ex-)gedetineerde jongeren. Daar heb ik gewerkt van 1994 tot 2014.

In 1995 ben ik getrouwd met André, en wij hebben vier kinderen mogen krijgen, Maaïke, Jasmijn, Daniël en Jochem.

Januari 2015 heb ik afscheid genomen bij Stichting Moria.

Liefde voor ex-gedetineerden

Conny Stuart (1967) is lekenmarist maar heeft weinig met Mariadevotie. Marist-zijn is voor haar een manier van in het leven staan. 'Er mag van iedereen gehouden worden, want iedereen verdient het om als mens gezien te worden.'

Conny Stuart staart vanuit de schaduw door de tuin waar een felle zomerzon de bloemen streelt. Zwijgend zoekt ze naar woorden. Met alle aandacht is ze bij het gesprek dat ze voert, maar waarom is het toch zo moeilijk om iets te zeggen over de kern van haar leven? Zo nu en dan komen er woorden in haar op, die ze weegt en ook weer afkeurt. 'Wat ik echt belangrijk vind, is de essentie van het leven. Daar kom ik steeds weer bij uit', zegt ze. 'Dat in het leven van alles kan gebeuren, dat er keuzes te over zijn, maar dat het erom gaat dat je leeft vanuit de essentie.'

Ze zucht, nog altijd niet helemaal tevreden met haar antwoord. 'Hoe kan ik nu woorden geven aan zoiets dieps en ondoorgrondelijks als de spiritualiteit waaruit ik leef?' Toch wil ze het nog even proberen, maar ook over haar nieuwe pogingen is ze niet tevreden. Pas als ze begint te vertellen over haar werk en haar werkhouding, wordt beetje bij beetje zichtbaar wat die essentie van leven voor haar betekent. Uit welke bronnen ze put. Dingen die alles te maken hebben met haar marist-zijn. Met de maristenspiritualiteit die haar de opdracht geeft: leef vanuit de essentie.

Gevangenispastoor

Stuart werkt bij Moria, een particuliere opvang voor ex-gedetineerden, opgericht door de maristen in Nijmegen. Een plek waar jongens leren op een goede manier terug te keren in de maatschappij. Ze coördineert een team van begeleiders, maar is zelf ook dagelijks betrokken bij de bewoners van Moria. Ze voelt zich er thuis, omdat ze nog altijd geraakt wordt door de roeping van het huis. 'Moria begon bij Henk Wienk', zegt ze, 'een Frater Marist die gevangenispastor was in Arnhem. Hij zei: "Het kan niet bestaan dat jongeren, na hun straf, met enkel een plastic tasje op de stoep worden gezet. Niemand ziet naar ze om. Ze hebben geen andere keuze dan teruggaan naar de plek waar ze vandaan komen, waar het geheid weer verkeerd gaat."

Moria is opgericht om ex-gevangenen voor ongeveer een jaar een thuis te bieden waar ze liefde ervaren en waar ze aan zichzelf kunnen werken. De oprichting ervan, in 1994, viel samen met Conny's toetreden tot de maristenfamilie als lekenmarist. Ze kende de maristen toen al jaren. Met een groepje scholieren en een Pater Marist had ze jarenlang de zaterdagavondviering op hun school in Groenlo voorbereid. Ze noemt het een tijd met boeiende gesprekken, waarin ze

ontdekte 'dat het in de kerk ook over echte dingen kan gaan en dat dat dan nog steeds kerk heet. De maristen creëerden een plek waar ik als jongere mezelf kon zijn.'

De verbondenheid met de maristen werd verdiept toen ze voor haar studie pedagogiek naar Nijmegen verhuisde. Met een deel van de groep uit Groenlo ging ze wekelijks op bezoek bij de fraters met wie ze intense gesprekken voerden. Na een tijd ging de groep aanvoelen als een hechte familie en groeiende van beide kanten het verlangen de verbondenheid te bezegelen. 'Daar is toen uitgekomen dat wij lekenmaristen werden. Een heel logische stap, hoewel er later een periode is geweest waarin ik niet goed wist waar de marist in mij nog voor stond.'

Naast dat ze lekenmarist werd, kon ze ook aan de slag in het huis dat de fraters bezig waren op te richten voor ex-gedetineerden. 'Dat zag ik echt als een cadeau, want ik wilde graag iets nuttigs doen voor anderen, ook in mijn werk. Bij Moria ontdekte ik dat er eigenlijk twee vormen van hulpverlening zijn, en dat ik in een daarvan mijn idealen terugvond. Je kunt vlot allerlei dingen regelen, zodat de jongen een huisje en werk heeft en zijn schulden afgelost zijn. Maar laat je hem los, dan heeft hij in essentie niets geleerd. Hij weet niet waarom hij een afslag heeft gemist en na een half jaar is alles weer een zootje. Maar je kunt iemand ook begeleiden. Je leert hem zijn eigen problemen oplossen en de juiste keuze maken: ga je voor de snelle lol, zodat je een dure auto kunt kopen, of stel je dingen uit en plan je zodat het in de toekomst tot iets goeds leidt? De laatste manier is de maristen-manier, om het zo te zeggen. En daar voel ik me goed bij, want dat gaat over de essentie van het leven.'

Maar ze merkt ook dat die werkhouding niet vanzelfsprekend is, zeker nu haar manier van werken onder druk staat van hervormingen en bezuinigingen in de zorg. Want ontdekken wie je bent en wat een mens in essentie is kost tijd. En tijd is geld, en dat is er steeds minder. 'Tegenwoordig krijgt een jongen een indicatie, gebaseerd op wat hij wel en niet kan, en voor zijn begeleiding staan uren en minuten.'

Ze slaakt een diepe zucht. Het gaat haar aan het hart, al die jongens die zonder goede begeleiding terugvallen in oude patronen. In Nederland recidiveert zeventig procent van de gevangenen. 'We zijn bezig met de essentie zodat ze leren wat hen drijft en waarom ze in het verleden dingen verkeerd deden. Daar inzicht in geven is een belangrijke stap. Maar je kunt daarin niet pushen en haasten. Iemand moet het zelf ontdekken: ik moet veranderen. Dat kost tijd. Met veel liefde en geduld kan zo'n jongen de knop omzetten. Dat wij die jongens liefhebben is daarin belangrijk. Normaal word je als mens afgestoten als je fouten maakt, maar bij ons word je er niet uitgezet bij een misstap. Dat is het mooie van onze spiritualiteit.'

Die onvoorwaardelijkheid richting mensen die het nooit goed hebben gehad, is de brandstof voor het vuur in Conny's hart. Ze vertelt dat ze, als het werk haar soms te veel wordt, terugdenkt aan Henk Wienk, de frater waarmee Moria is begonnen. 'Ik voerde met hem intakegesprekken. Dan zat zo'n jongen tegenover hem, net uit de gevangenis. Of die jongen mocht komen of niet. Hij maakte wat aantekeningen achterop zijn sigarendoosje. Maar er kwam altijd een moment waarop hij die jongen diep in zijn ogen keek en zei: zullen we het maar eens proberen? Hij zag wat in zo'n jongen.'

'En zo is de sfeer eigenlijk nog steeds', zegt ze. 'Bij Frater Wienk kon het niet snel kapot, ook al werd hij bestolen, belazerd en belogen. Ik ontdek steeds meer dat ik ook zo in het leven wil staan. In ieder mens zit iets goeds, wat zijn levensverhaal ook is. Er mag van iedereen gehouden worden, want iedereen verdient het om als mens gezien te worden.'

Maria

Ze is al meer dan twintig jaar lekenmarist, maar terugkijkend op die jaren ziet ze periodes waarin dat niet zo belangrijk was. Het werd steeds meer iets wat vroeger ooit belangrijk voor haar was geweest. Maar de laatste tijd is dat weer veranderd. Ze herontdekt dat het marist-zijn gaat over de dingen die zij belangrijk vindt. Over de essentie. 'Het marist-zijn helpt mij daaraan trouw te zijn en er mee bezig te blijven.'

Dat ze marist is, voelt ze in de eerste plaats als een opdracht. Niet om dagelijks tot Maria te bidden, want met Maria heeft ze niet zoveel. Het marist-zijn is voor haar vooral dat ze aandachtig aanwezig is, bij wie dan ook en wat er ook met iemand is gebeurd. 'Nu ik dit allemaal heb verteld, weet ik misschien wat ik bedoel met de essentie van het leven', zegt ze ineens, tegen het einde van het gesprek. 'Ik ga af en toe een weekend naar een klooster, dan val ik in de stilte samen met mezelf. Dát is de essentie. Weten wat het betekent om deze mens te zijn. Ik maak verbinding met mezelf, en dat is noodzakelijk om me te verbinden met anderen. Dat is tegelijk de marist in mij.'

En dat beïnvloedt dagelijks de manier waarop ze in het leven staat. Bijvoorbeeld de keer toen een jongen, die al een paar maanden bij Moria woonde, zat te etteren bij de dagbesteding. Zijn begeleiders stuurden hem naar Conny. 'Op het moment dat hij voor me staat, begrijp ik hem. Hij is het zat, waardoor hij het steeds kwijt is, nooit op tijd komt, zich ziek meldt en onrust stookt, maar zo gaan we hier niet met elkaar om. Ik voer dan, om het heilig te zeggen, vanuit onze maristenspiritualiteit een gesprek met hem. Ik zoek naar hem, veroordeel hem niet, snap hem en dat voelt hij. Ik probeer de vraag onder de oppervlakte aan te spreken: is dit werkelijk wat je wilt? Ik geloof dat hij ten diepste weet wat hij wil, hij moet er alleen naar leren luisteren. Na drie kwartier viel het kwartje en zag hij in dat zijn geëtter hem niets bracht. Hij beseftte dat hij van zijn tijd bij ons iets wilde maken. Later hoorde ik van zijn begeleiders dat hij een draai had

gemaakt. Van touwtrekken naar fanatiek meedoen. Ik klop mezelf daarmee niet op mijn borst. Het zegt iets over marist zijn: Ik, Conny, vind jou een goed mens, je mag er zijn. Dat voelt zo'n jongen en dan gebeurt er iets. Wat weet ik vooraf niet, maar meestal is het iets goeds.'

Inmiddels is Conny niet meer werkzaam bij de Stichting Moria. Door bezuinigingen is haar functie komen te vervallen. Voor Conny was dit een goed moment, na 20 jaar is het goed om zich te bezinnen op een volgende stap in haar leven. Zie ook het interview met Conny op de blog van Moria, <http://www.werkenaanvrijheid.nu>